

povedalo sto in sto vražam in krivim mislim, ki so mračile njegov um in ovirale vsakteri napredek.

Začetek te razsvete mora že v začetnih šolah biti, in ponavljajoče šole (Wiederholungsschulen) nimajo le samo ponavljanje tistih naukov biti, ki so se v začetnih šolah učili, ampak one morajo pripravnice biti po dobro izvoljenih bukvah kmečkemu fantu in tudi dekletu oči odpreti za potrebne znanosti njegovega stanú. Kakor hitro je umen fant po takem spoznal, da se kmetijstvo opira na več znanost in vednost, mu je že vcepljeno poželenje po pridobitvi teh vednost, brez katerih vé, da umno kmetovanje ni mogoče.

To bo ravno razloček med nekdanjim kmetam in med prihodnjim kmetovavcam. Če oče sam nobenega zapopadka nima od pravih kmetijskih vednost in se le ravná po tem kar je vidil in slišal od svojega očeta, tudi sina ne bo drugači učiti dal. Če je pa oče sam že umen mož, bo pa tudi sinu pripomogel, da se kaj več nauči.

Ko je mlad kmečk fant na to vižo po bukvah pripravljen, djanske vednosti kmetijstva razumeti, po tem naj stopi kot učenec v kakošno veči in umno obdelovano kmetijo, da se uči, kar se domá naučiti ne more.

To je pot kmetijske vednosti sčasoma po celi deželi razširiti in kmetijstvu na tisto višji stopnjo pripomoči, katero bo prihodnji čas terjal, če se ji terma in svojglavnost še tako zoperstavljate.

Napredek kmetijski zamorejo pa tudi kmetijske družbe močno pospešiti po tem, da na mnoge viže podpirajo nauk, in delijo mnogotere pripomočke, s katerimi si kmet pomaga na boljši stan kmetovanja.

Vednosti kmetijske med kmetovavci širiti, je tedaj prva potreba in prva podlaga boljšiga kmetovanja.

(Konec sledi).

Nikar ne zametujte strojarskega čresla!

V 29. listu nemškega kmetijskega tednika (Wochenblatt) Štajarske km. družbe naznani usnar Schaffernagg sledeče skušnje zastran čresla, ktere usnarjem in vsim kmetovavcem blizo usnarij v prevdank podamo. Omenjeni usnar tako piše:

„Znano je, da jezičjo ali konoprovo moko in drobno čreslo po strojbi (Knoppermehl und feine Gärberlohe) usnari skoraj povsod zametujejo, in le bolj debelo robo so jeli nekteri za kurjavo rabiti. In vunder se toliko toži, da gnoja povsod manjka.

Jez že skoz 15 let iz vsega drobnega čresla gnoj delam takole: Na eno lego navadnega gnoja potrosim ravno tako debelo lego drobnega čresla; na to denem spet eno lego gnoja, in tako redoma naprej, da je gnojniše polno.

Na gnojniši pa čreslo popolnoma ne strohni; tedaj izpeljem to zmes en mesec poprej, preden jo podorjem, na njivo v velike kupe. S tem premetovanjem in da vse skupej dalje časa v velikih kupih leži, se napravi popolnoma dober gnoj za ilovnate kakor za pešene zemljiša. Jez pridelam v srednjih letinah s tem gnojem na oralu (johu) 45 do 55 vaganov korúze. Vinorejci kupijo od mene vsako leto 100 voz tacega gnoja, in še več bi ga radi vzeli, ako bi ga le mogel več napraviti. To je gotov dokaz, da je tak gnoj tudi za vino-grade dober.

Ker zraven imenovanih 100 voz prodanega gnoja ga še 200 voz doma za svoje gospodarstvo porabim, in ker skoro polovica tega gnoja iz izstrojene jezičje moke in čresla obstoji: je rajtinga očitna, da si po tem takem 150 voz nar boljšega gnoja pridobim, ki bi sicer popolnoma v zgubo šel, ako bi čreslo zavergel.

Po gotovih in večletnih skušnjah zamorem tedaj te drobne strojarske ostanjke za napravo gnoja vsim priporočiti, ki jih imajo, ali jih lahko dobiti zamorejo“.

Jezikoslovske stvarice.

I.

Prijatelje naše mile slovenšine lepo prosim, sledeče besede v „Novicah“ *) celò s kratkim razjasniti, to je, dopovedati: 1. iz ktere slovenske korenike so izpeljane ali so same korenika? 2. ali so še v katerem drugem slovanskem narečji? 3. ali so iz kakega tujega jezika popolnoma vzete ali popačene? in 4. kdej (kje) se po Slovenskem res govore ali kaj drugači izgovarjajo? Vpraša se pa za sledeče z razločnimi pismenkami natisnjene besede:

Pogum = serdčnost, hrabrost; pričati = svedočiti; kinč = zaklad, ures, krasa; pečati se = baviti se, obavljati se, truditi se; golufati = goli-fati = ukaniti, prehiniti, noriti; prekositi koga = premagati, preseči; poslopje = hramovi, hramina; komu v okom priti = prestreči koga, komu v prestrege ali predi priti; leca = pridžnica, kancelj; lišer = leca; baža = šara, fela, sorta, versta; všeč = po godu, ljubo; najnc = dajnc, še enkrat ne, latinski nequidem; pruka = stol, klop; zapstonj = brez plačila, vprazdno; koperneti = ginoti, medleti; komolec = laket (?); jez zero madj. = tisoč, tavžent; jeza = serd; rezni stol obročarski; madež = umaza, skverna, flera; marveč = velikoveč, ampak, temoč; merčes = kuka, žuza. Slovenčie.

Polovanje

po nekterih jugo-slavenskih krajih.

Spisal M. Verne.

15. pismo.

Dragi prijatelj!

Iz bližnjiga griča, kamor me je g. Svetlin peljal, je veličansk razgled ne samo čez lepo široko Kerško polje, kjer je nekdanj samoblastno mesto (Municipium) Noviodunum stalo, — čez Brežice na Štajarskim, ki se unikraj Save kažejo; — in čez bližnje Horvaške kraje proti Zagrebu: temuč tudi na visoke hribe, ki Kerško polje obdajajo, in na severno-zahodni strani čez nekoliko Šent-Jernejškiga polja, ki je nar lepši in redovitniši na Dolenskim. — Med tem je došel g. Jan, fajmošter od svetiga Križa poleg Kostanjevice, moj nekdanji součenec v Ljubljani, s katerim se mnogo let nisva vidila, in vsi skup smo šli potem lep grad prek hriba nad Leskovcam ogledat, kateriga krasen gaj obdaja. Nekdanji posestnik tega grada, ki se mu po nemško „Thurn am Hart“, popačeno slovensko pa (zakaj? ne vém) Šrajbarski turn“ pravi, je bil nekdanj Janez Kerstnik Valvasor, sedaj pa je gosp. Anton grof Turjaški, ki pod iménam „Anastazi Grün“ slovi v prvi versti nemških pesnikov. Žal mi je bilo, da slavniga pisatelja „sprehodov Dunajškiga pes-

*) Vredništvo še posebno pozve častite g. jezikoslovce slovenske: naj bi se oglasili, kolikor za te besede ali od teh besed véjo ali sodijo. Vred.